A°. 1837. N°. 125.

# ARNHEMSCHE COURANT.

Donderdag den 19 October.

## GRIEKENLAND.

Volgens berigten uit Athene, schijnt het zeer onwaarschijnlijk, dat de heer *von Rudhart* aan het roer blijven zal. De gezanten van Engeland, Frankrijk en zelfs eenigermate Rusland, moeten zich tegen hem verklaard hebben.

MUNCHEN, den 9den October.

De kamer der afgevaardigden heeft de voorgedragen geeselstraf met 69 tegen 25 stemmen verworpen.

BERLIJN, den 14den October.

Het regeringsblad behelst de kabinetsorder, waarbij de Koning het statuut van de spoorwegmaatschappij tusschen Berlijn en Potsdam bekrachtigt.

FRANKFORT, den 14den October.

Uit goede bronnen verneem ik, dat door de Bondsvergadering voorshands aan de Luxemburger kwestie niets kan gedaan worden. De bondsvergadering kan van haar, met opzigt tot deze kwestie, genomen besluit, om niet anders dan tegen vergoeding in grondgebied een gedeelte van Luxemburg aan België af te staan, onmogelijk terug komen. Mogt het Hollandsche gouvernement kunnen besluiten van het Hollandsch gedeelte van Limburg als schadevergoeding voor Luxemburg aan de Bondsvergadering afstand te doen, de zaak zoude dan ligtelijk gevonden zijn. Men begrijpt hier niet wel welk belang de Hollanders hebben kunnen, om niet aan dien wensch der bondsvergadering te voldoen, daar 1o.) bij het tegenwoordige *status quo*, dit gedeelte van Limburg volstrekt van Holland gescheiden is, en 2o.) indien dit gedeelte van Limburg, met het Duitsche gedeelte van Luxemburg vereenigd, aan de Bondsvergadering afgestaan ware, zouden al de voordeelen van Limburg aan de Hollanders toevallen, vermits, ondanks deszelfs inlijving in de Bondsvergadering, de Koning van Holland over hetzelve als Groothertog zoude blijven heerschen.

STOKHOLM, den 3den October.

Uit ons West-Indisch eiland St. Barthelemi, ontvangen wij het berigt, dat de orkaan van den 2den Augustus ook daar vreesselijk gewoed heeft. In 25 minuten tijds zouden er 200 gebouwen, waaronder het gouvernementshuis, in puin gelegd zijn; meer dan 100 andere aanmerkelijk beschadigd. De commandant was, benevens zijne kinderen, uit het instortende huis gevlugt; 14 menschen zijn bij dien ramp omgekomen, verscheidene zwaar gekwetst.

NAPELS, den 3den October.

De drie Fransche linieschepen, wier verschijning voor onze stad zoo veel opziens baarde, kwamen van Tunis. Een derzelve was het linieschip *Iena*, aan wiens boord zich de contreadmiraal *Lalande* bevond, die het bevel voerde over de vloot, welke de nadering van het Turksche eskader aan de Tunische kusten verhinderen moest. Ons dagblad gaat de oorzaak van zijn bezoek alhier met stilzwijgen voorbij, en bepaalt zich bij het aankondigen van het vertrek der oorlogschepen.

PETERSBURG, den 7den October.

Heden had de eerste openbare rid op onzen Zarskoje-Seloschen spoorweg plaats. De weg begint hier aan de kerk en het exercitie-plein van het Semenowsche garde-regiment, en strekt zich vijf wersten uit. De kosten der onderneming bedragen tot nog toe 3,726,618 roebels; de ontvangst der maatschappij daarentegen slechts 3,508,244 roebels. Om het te kort te dekken en het verder noodige te verrigten, heeft de directie den Keizer anderhalf millioen roebels ter leen gevraagd. Z. M. heeft haar die toegezegd.

PARIJS, den 14den October.

De volgende telegrafische berigten zijn alhier bekend gemaakt:

« *Bayonne* 13 *October*, 6 *ure des avonds.*

« Een koerier, den 8sten dezer door den minister van staat gezonden, berigt, dat de Carlisten den 5den *Lorenzo* te Recuerta hebben aangevallen; dat echter *Espartero*, op het slagveld aangekomen, zijnde hen heeft geslagen, en met een aanmerkelijk verlies op Santo-Domingo heeft teruggeworpen." — » Lodosa is door *Zurbano* gered."

« *Perpignan den* 13den *des avonds.*

Te Barcelona hebben den 8sten, gedurende de verkiezingen, oproerigheden plaats gehad. De kiezer *Vehils* is vermoord. De gouverneur *Puig* heeft strenge maatregelen genomen om de veiligheid der stemming te verzekeren. De baron *van Meer* was den 6den te Vich aangekomen.

Dezelfde is de generaal *Riego*, gouverneur van Castellon de la Plana, gelukkig in eenen uitval tegen 600 Carlisten van de bende van *Rosel*; zijne soldaten hebben de vlugt genomen, 300 geweren achterlatende."

« *Bordeaux* 13 *October* 6½ *ure des avonds.*

Een belangrijk gevecht heeft den 5den te Recuerta plaats gehad, alwaar de Pretendent, na de divisie *Lorenzo* te hebben aangevallen, door gemelden generaal en *Espartero* is geslagen, en tot aan Santo-Domingo vervolgd geworden. De vijand heeft op het slagveld een groot getal dooden, gekwetsten en gevangenen achtergelaten; de generaals der Koningin gingen voort, hem te vervolgen."

— Tegen den 20sten dezer wordt eene wapenschouw aangekondigd, die door den Koning in persoon op het plein der Tuilerien zoude worden gehouden,

— Een brief uit Toulon, van den 10den October, meldt, dat de stoomboot, die de correspondentie-dienst verrigt, en dien dag verwacht werd, niet was aangekomen. Men was dienvolgens te Toulon zonder tijding van de expeditionnaire armee.

— De aanstaande algemeene verkiezingen van leden der kamers van afgevaardigden beginnen de verschillende staatspartijen in Frankrijk sterk bezig te houden. De hoofdleiders der tegenpartij te Parijs hebben zich met de redacteurs der onderscheidene dagbladen van die partij vereenigd tot een committé, betwelk, zoo als men het uitdrukt, de benoeming eener *onafhankelijke* kamer zoo veel mogelijk moet bevorderen.

— In Frankrijk zijn in negen jaren, te rekenen van 1827, 46,288 menschen door toevallig ongeluk, 17,524 door zelfmoord, en 413 door de hand des scherpregters, om het leven gekomen. Alleen in Parijs stierven van 1831 tot 1836 niet minder dan 1333 voor de grootste helft vrouwen, door zelfmoord. Onder opgenoemd getal hadden 524 zich door koolendamp verstikt.

— In den *Temps* leest men:

Te Parijs heeft eene koperen braadpan, in welke men eene ragout had laten koud worden, de vergiftiging van een geheel gezin te weeg gebragt.

## TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

*Zitting van Dingsdag, 27 October.*

Ten even elf uren wordt de vergadering door den heer *Dijckmeester*, vroeger voorzitter der Kamer, geopend, daar de heer *Luzac*, laatstelijk voorzitter derzelve, tot de in dit jaar nieuw gekozen leden van de Tweede Kamer behoort, en zijne geloofsbrieven, voordat hij als zoodanig zitting nemen kan, behooren te worden onderzocht.

Wordt voorgelezen het Koninklijk besluit van den 14den dezer, waarbij de voorzitter der Kamer gemagtigd wordt, om in zijne handen, van de nieuw gekozen leden, de bij art. 84 der grondwet gevorderde eeden, af te nemen.

De tijdelijke voorzitter benoemt dienvolgens twee commissien, om de geloofsbrieven der nieuw benoemde leden te onderzoeken, en deswege verslag te doen. De eerste commissie is zamengesteld uit de heeren *van den Mortel*, *van Rappard*, *Cats*, *Sandberg* en *van Swinderen*, en is belast met het onderzoek der geloofsbrieven van de heeren *van Tuijll van Heeze* en *Romme*, uit Noord-Braband; *Schimmelpenninck* en *van Nagell*, uit Gelderland, *van Tuijll van Coelhorst*, uit Utrecht; *Teding van Berkhout* en *van Welderen Rengers*, uit Vriesland; *van der Gronden*, [illegible] *Dijckmeester* en *Dijckmeester*, uit Groningen.

De tweede commissie is zamengesteld uit de heeren *van Reenen*, *Schimmelpenninck*, *Frets*, *Repelaer*, en *Himlopen*, en is belast met het onderzoek der geloofsbrieven van de heeren *van Alphen*, *Verwey-Mejan*, *Luzac*, *Donker-Curtius*, *Hoynck van Papendrecht Corver-Hooft*, *de Bordes* en *Roëll van Hazerswoude*, uit Holland; en uit den heer *Boddaert*, uit Zeeland. De heeren *van den Mortel* en *van Reenen* doen, na eenig verwijl, namens de commissien verslag, hetwelk tot toelating van al de nieuw gekozen leden strekt, voor zoo ver dezelve heden aanwezig waren. Alleen omtrent den geloofsbrief van den heer *van Alphen*, bestaat eenig verzuim in den vorm, hetwelk bij de Kamer uit dien hoofde geen bezwaar, wegens zijne toelating, oplevert. Al de aanwezige nieuw gekozen leden, wier geloofsbrieven thans zijn onderzocht, zijnde de bovenstaande heeren, met uitzondering van de heeren *Hoynck van Papendrecht* en *Roëll van Hazerswoude*, leggen daarop, in handen van den voorzitter, de bij de grondwet gevorderde eeden af, en nemen zitting.

Vervolgens is de vergadering, waarvan het tijdelijke voorzitterschap thans door den laatsten president, den heer *Luzac*, werd overgenomen, overgegaan tot de verkiezing van drie kandidaten voor het voorzitterschap, gedurende de tegenwoordige zitting, welke lijst, in gevolge art. 85 der grondwet, den Koning behoort te worden aangeboden. Tot stemopnemers worden benoemd de heeren *Ingenhousz*, *Backer*, *Snouck Hurgronje* en *Star Busman*.

Tot de verkiezing van den eersten kandidaat hadden drie stemmingen plaats. Bij de eerste en tweede verkiezing had geen der leden de meerderheid. De heer *van Meeuwen* erlangde, bij de eerste stemming, 18 stemmen; *van Sijtzama* 17; *van Tuyll van Heeze en Leende* 8; *Cats* 4; *Boddaert*, *Dijckmeester*, *Donker-Curtius* elk 1, terwijl één briefje oningevuld was. Bij de tweede stemming vereenigden zich 20 stemmen op den heer *van Sijtzama*, 19 op den heer *van Meeuwen*, 9 op den heer *van Tuyll van Heeze*, en 3 op den heer *Cats*. Eindelijk, bij de derde stemming, die, in gevolge art. 15 van het reglement van orde der kamer tusschen de twee leden, die de meeste stemmen in zich vereenigd hadden, behoorde plaats te hebben, verkreeg de baron *van Sijtzama* 26, en de heer *van Meeuwen* 23; twee stembilletten waren oningevuld. Dienvolgens werd de heer *van Sijtzama* als eerste kandidaat op de lijst der drie kandidaten voor het voorzitterschap geplaatst.

Bij de stemming voor den tweeden kadidaat, werd de heer *van Meeuwen* dadelijk met 29 stemmen daartoe gekozen. De overige stemmen waren verdeeld als volgt: 11 den heer *van Tuyll van Heeze*; 2 den heer *van Dam van Isselt*; en de heeren *de Jonge*, *Luyben*, *Dijckmeester*, *Vijfhuis*, *Cats*, *Boddaert*, *Hoynck van Papendrecht*, *Sandberg* en *Donker-Curtius*, elk 1.

Tot derden kandidaat werd dadelijk, met 47 van de 51 stemmen, gekozen de heer *Luzac*; 3 stemmen waren op den heere *van Tuyll van Heeze* en 1 op den heer *van Reenen* gevallen.

Na de formering van dit drietal, zegt de voorzitter, dat hij thans, in gevolge art. 14 van het reglement van orde der Kamer, behoorde over te gaan tot de benoeming eener commissie van acht leden, om de opgemaakte lijst den Koning aan te bieden; doch dat hij, na zich deswege met Z. Exc. den secretaris van staat te hebben onderhouden, gemagtigd was de vergadering te kennen te geven, dat, hoe aangenaam het Hoogstdenzelven steeds is, deze commissie te ontvangen, het den Koning echter, in de droevige omstandigheden, waarin Z. M. zich gedompeld ziet, aangenaam zou wezen, dat de leden opgemaakte lijst Hoogstdenzelven schriftelijk wierd ingezonden. De tijdelijke voorzitter noodigde de Kamer uit, dien overeenkomstig te besluiten, en hem te magtigen aan dat verzoek te voldoen. — Daartoe werd dan ook onmiddellijk besloten.

Niets meer aan de orde van den dag zijnde, zoo wordt de vergadering tot morgen, ten 12 ure, gescheiden.

AMSTERDAM, den 17den October.

*Beurs van 16 October.*

De berigten uit Spanje worden van dag tot dag iets voordeeliger voor de Christinos; hunne generaals ontwikkelen meer en meer geestkracht en in verscheidene ofschoon niet beduidende gevechten hebben de Carlisten nadeel geleden, hun plan schijnt te zijn zich in de bergachtige landstreken terug te trekken en zich daar te nestelen.

De Spaansche fondsen worden intusschen door deze tijdingen volstrekt niet aangedaan, doordien alle speculatiegeest ontbreekt.

Fluctuatien der prijzen:

*Holland.* $2\frac{1}{2}$ pCt. $52\frac{13}{16}$, $\frac{3}{4}$ met weinige affaire; 5 pCt. $101\frac{1}{16}$, 101 gebleven met verkoopers voor binnenlandsche rekening; Kansbiljetten $22\frac{13}{16}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{11}{16}$ gesloten; oud sijndicaat goed prijshoudend op $93\frac{15}{16}$ à 94; nieuw $76\frac{5}{8}$ slechts weinige stukken omgezet; oude aandeelen handelmaatschappij openden $163\frac{3}{8}$, stegen tot 164, vielen tot $163\frac{1}{4}$, hielden zich eenigen tijd daarop staande, verflaauwden echter meer en meer, en bleven 162¹, met tamelijk veel handel; 5 pCt. Oost-Indië $99\frac{7}{8}$, $\frac{13}{16}$, $\frac{3}{4}$, verschillende postjes gedaan; Spoorweg prijshoudend op 138 à 139.

*Spanje.* Ardoins $18\frac{7}{16}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{7}{16}$ gebleven.

*Rusland.* Oude Russen $104\frac{1}{2}$ à $\frac{3}{4}$ nieuwe van 1831 en 1833 $96\frac{5}{8}$ à $\frac{1}{2}$; Roebels $67\frac{1}{4}$.

*Oostenrijk.* Eenige weinige postjes 5 pCt. Metalliek zijn à $100\frac{5}{8}$ afgegeven.

Alle Zuid-Amerikaansche Schuldbrieven gezocht; *Columbia* 1ste leening van 100 pond, 15 pCt.; dito 2de leening van 100 pond, $19\frac{7}{8}$, 20, $19\frac{7}{8}$; Coupons [illegible].

*Peru.* [illegible] coupons [illegible].

*Grieken.* Blaauwe [illegible] stukken [illegible].

*Beurs van 17 October.*

Op onze Binnenlandsche effekten bleef de aanspraak bij opening der Staten Generaal zonder invloed; ook was over het algemeen de omzet daarin niet levendig; alleen oude aandeelen handel maatschappij bleven gedrukt.

De tijdingen uit Spanje blijven gunstig voor de Christinos; don *Carlos* trekt meer en meer achteruit en wordt door *Espartero* gevolgd.

Intusschen blijft de speculatiegeest vóor Spaansche schuldbrieven geheel uitgedoofd, en de prijzen veranderen bijna niet.

*Aanvende prijzen ten 4½ uur.*

*Holland.* $2\frac{1}{2}$ pCt. [illegible]; 5 pCt. $100\frac{7}{8}$ à 101; Kansbiljetten $22\frac{3}{4}$; oud syndicaat [illegible]; nieuw $76\frac{3}{4}$ à $\frac{5}{8}$; oude aandeelen handelmaatschappij $161\frac{3}{4}$ à $\frac{5}{8}$; 5 pCt. Oost-Indië $99\frac{3}{4}$ à $\frac{13}{16}$; spoorweg 139 à 140.

*Spanje.* Ardoins $18\frac{1}{2}$, à $\frac{9}{16}$, pasive $4\frac{7}{8}$; Fransche uitgestelde $6\frac{7}{8}$.

*Rusland.* Oude en nieuwe Russen 10[illegible] van 1831 en 1833 $96\frac{5}{8}$ Roebels $67\frac{3}{4}$.

*Oostenrijk.* 5 pCt. Metalliek $100\frac{1}{2}$ à [illegible] pCt. $56\frac{7}{8}$; Weener aandeelen *f* 709.

*Columbia.* $19\frac{7}{8}$, $\frac{15}{16}$; Coupons $3\frac{5}{8}$; *Peru* $16\frac{1}{8}$, 16, $15\frac{7}{8}$; Coupons $2\frac{7}{8}$.

# *Mengelwerk.*

## Vervolg van N°. 123.

Uit hetgeen wij in ons vorig nommer naar waarheid hebben medegedeeld, is het gebleken, dat de eenige reden, waarom het Besluit van den Heer Staatsraad Gouverneur van Gelderland, van den 30 September jl., is uitgevaardigd, daarin heeft bestaan, dat het *Mengelwerk* onzer Courant Zijn Hoog Ed. Gestr. doorgaande mishaagde.

Laat ons nu nog een oogenblik bij de waarde van het Besluit zelf stilstaan.

Dat ons *Mengelwerk* Zijn Hoog Ed. Gestr. niet behaagt, de afkeuring van Zijn Hoog Ed. Gestr. wegdraagt, doet ons leed; maar duiden wij Zijn Hoog Ed. Gestr. volstrekt niet ten kwade. Wij kennen eenen ieder, en dus ook, ja zelfs in de eerste plaats, aan Zijn Hoog Ed. Gestr. het regt toe, waarop wij voor ons zelven aanspraak maken, om, naar eigen licht en overtuiging, over alle openbare zaken en handelingen te oordeelen.

Dat Zijn Hoog Ed. Gestr. die ongunstige beoordeeling niet voor zichzelven houdt, maar uitspreekt, zelfs luid verkondigt, kunnen wij even weinig wraken, daar ook wij ons veroorloven vrijmoedig onze gedachten te uiten, over hetgeen in het openbaar geschiedt.

Dat Zijn Hoog Ed. Gestr. het ook daarbij nog niet liet berusten, maar zich door afkeer van het geschrijf in ons *Mengelwerk* liet vervoeren, om ons Zijn Hoog Ed. Gestr., tot nog toe geschonkene, gunst te ontrekken, en voortaan Zijn Hoog Ed. Gestr. kennisgevingen, en de voordeelen, daaraan verbonden, aan een ander dagblad te gunnen, — zouden wij almede hebben moeten eerbiedigen; want het stond Zijn Hoog Ed. Gestr. vrij zijne kennisgevingen bekend te maken, waar en zóó als Zijn Hoog Ed. Gestr. mogt verkiezen, en Zijn Hoog Ed. Gestr. gunsten uit te deelen, aan hem of hen, die Zijn Hoog Ed. Gestr. toeschenen dezelve het meest te verdienen. Maar daarover vermenen wij ons te mogen bezwaren, dat Zijn Hoog Ed. Gestr. dit laatste niet eenvoudig heeft gedaan, door die kennisgevingen voortaan niet meer aan de *Arnhemsche*, maar aan de *Nijmeegsche Courant* ter plaatsing te doen toezenden; — dat Zijn Hoog Ed. Gestr. van deze verandering van Courantier, met inspanning van alle krachten, eene daad van groot gewigt heeft willen maken; — dat daartoe de onbeduidende *Nijmeegsche Courant* tot eene *Provinciale Geldersche* is verheven, en met het Provinciale wapen is begiftigd, — en dat daarvan bij plegtig besluit aan den volke kennis is gegeven: — dit alles zouden wij evenwel nog met eenige onverschilligheid, misschien met een' glimlach, hebben kunnen aanzien; maar onverschillig kunnen wij niet blijven, wanneer wij den Heer Staatsraad Gouverneur bij dat zelfde besluit al zijnen invloed op de Stedelijke en Gemeente-Besturen der geheele Provincie zien uitoefenen, om ons door die Besturen al het nadeel te doen toebrengen, dat binnen hun bereik is; en langs dien weg de inkomsten, waarmede wij in de behoeften van ons huisgezin moeten voorzien, zoo veel maar mogelijk, afbreuk te doen.

Dat is nu niet meer een handelen voor zich zelven, en naar eigen beginselen; maar dat is het openbaren eener vijandige gezindheid, het aanwerven van hulptroepen, het uitschrijven van eenen algemeenen oorlog tegen eenen aangewezen vijand, wiens land men zelf reeds is begonnen af te loopen en te vernielen.

De zedelijke waarde van zoodanige handeling, door eenen Commissaris des Konings in eene Provincie bedreven, te bepalen, is, naar ons inzien, geene moeijelijke taak; maar wij willen dezelve liefst voor anderen overlaten, daar wij hier geene harde woorden wenschen ter neder te schrijven.

En wij doen dat te meer, omdat wij, naar ons gedaan voornemen, wel het zwijgen kunnen bewaren omtrent dat andere nadeel, door den Heer Staatsraad Gouverneur gestigt, waarvan wij zeiden niet verder te zullen gewagen, maar dat gebeurde onmogelijk uit onze gedachten kunnen verbannen, en daarom altijd gevaar zouden loopen, bij onze waardeering het eerste niet geheel afgescheiden te beschouwen van het laatste.

Vraagt men naar de wettelijke waarde van dit Besluit, dan verdringen zich eene menigte gezigts-punten voor onzen geest.

Wij hebben op eene, in ons oog betamende, wijze gebruik gemaakt

van het regt, bij Art. 227 der grondwet uitdrukkelijk toegekend, om de gedachten en gevoelens van onderscheidene achtingwaardige, en achting genietende, burgers van dezen staat, met de onze, door de drukpers te openbaren: wij hebben ons daarbij dikwerf bezig gehouden met de dierbaarste aangelegenheden van het Vaderland; en wij deden dit, in de stellige overtuiging, dat wij daardoor ten nutte van het Vaderland een goed werk verrigteden.

En juist dit is het, wat m[illegible] tot misdaad aanrekent; waarvoor men ons en de onzen, niet d[illegible] hoogen ambtenaar alleen, maar door al de ambtenaren in [illegible] gewest wil hebben gestraft; gevoelig en tot afschrik van anderen, gestraft. Is dat grondwettig?

Die bepaling van Art. 227 schijnt ons toe met opzet in de grondwet te zijn opgenomen, om elken ingezeten in dit rijk de bevoegdheid toe te kennen, om hetgeen hij ter openbaarmaking geschikt en nuttig keurt, niet achter te houden, maar vrij te verkondigen; om aan een ieder de gelegenheid te schenken, om de misbruiken die plaats mogten hebben gegrepen, of de verkeerdheden die mogten zijn ingeslopen, aan het licht te brengen, en daardoor voor de hoogere besturen het waken voor wet en orde gemakkelijker te maken; en om dit onmisbare vereischte voor de wezenlijke burgerlijke vrijheid, in dit land onzer groote voorvaderen, aan de ingezetenen niet te doen ontbreken.

Dit gebruik der vrije drukpers was in dit Vaderland niets nieuws: sedert de afschudding van het Spaansche juk had hetzelve hier te lande bestaan, en ijverig gewerkt. Men kende dus hier al de vooren nadeelen van hetzelve. Met die lessen der ondervinding voor oogen, heeft men, na de afschudding van het Fransche juk, de bevoegdheid tot dat vrije gebruik, tot een grondwettig regt verheven. En de uitoefening van dat regt te straffen, aan de vrouw, kinderen, bloed- en aanverwanten des uitoefenaars te straffen, en tot die bestraffing een heirleger van bondgenooten op de been te brengen: — is dat grondwettig?

Zou het burgerlijke regt er wel gunstiger uitspraak over vellen? Het is mij buiten kijf geoorloofd, mijne kleederen te doen vervaardigen bij welken kleedermaker ik verkies; ook om dien kleedermaker, als mij dat, om de een of ander reden goeddunkt, te verlaten, en aan eenen anderen mijne begunstiging te genieten te geven. Dat alles behoort tot mijne regten; maar alle mijne vrienden en bekenden, en allen, op welken ik maar eenigen invloed kan uitoefenen of laten uitoefenen, rond te loopen, aan te schrijven, te bewegen, om dezen kleedermaker, alleen maar omdat hij het ongeluk had, mij te mishagen, te verlaten, en op eenige uren afstands in eene andere stad onze kleederen te doen vervaardigen, ten einde den vervolgden kleedermaker, van alle verdiensten beroofd, met een verroeste schaar in de verzwakte hand, den hongerdood te doen sterven: dat schijnt ons toe, meer te zijn, dan waartoe men regt heeft; en wij vragen of daarop ten minste niet toegepast zou kunnen worden Art. 1382 van het Wetboek van NAPOLEON. Wij zouden nog meer kunnen vragen: b. v. of de Heer Staatsraad Gouverneur, die als Commissaris des Konings voorzit in de vergadering der Staten van de Provincie, wel de beschikking heeft over het wapen, dat een eigendom van die Provincie is? Of de Heer Gouverneur, zonder de Staten, wel aan eene *Provinciale Geldersche Courant* de geboorte kan geven? Maar deze en dergelijke vragen willen wij voor de Edel Groot Achtbare Heeren Staten dezer Provincie te opperen en te beantwoorden hebben overgelaten; en brengen dezelve daarom hier niet ter sprake.

De wettelijke waarde van dit Besluit schijnt alzoo mede niet moeijelijk te bepalen; maar wij laten die bepaling zelve, uit bescheidenheid, liever aan anderen over.

Wij vragen liever ten slotte: hoe staat het met de staatkundige waarde van dit Besluit?

Men zal ons wel willen toegeven, dat de staatkunde en de wetgeving niet altijd dezelfde beginselen hebben; en men zal dus deze vraag wel niet voor overtollig willen houden.

Wanneer een Nederlandsch staatsman het ongeluk heeft, afkeerigheid te gevoelen van de liberale beginselen, welke onze geëerbiedigde Koning bij herhaling verlangd heeft in onze grondwetten te zien opgenomen, is het dan wel voorzigtig, dat hij dat toone? Wanneer eenig stil burger van een grondwettig regt gebruik maakt, en wel zoodanig, dat het openbaar ministerie, geroepen om daarop het oog te houden, daarmede vrede heeft, doch onze voornoemde staatsman, om de voormelde reden, daarbij niet bedaard kan blijven, is het dan wel voorzigtig, dat hij dien burger, deswege, met al zijne magt vervolge en benadeele? Zou zoodanig staatsman daardoor de verdenking niet wekken, dat hij een vriend van de grondwet is: en kan men in onze tegenwoordige huishouding van staat wel vriend zijn van het Vaderland, zonder het tevens te wezen van de grondwet, welke men met plegtigen eede heeft beloofd te zullen onderhouden? Wij vragen slechts; wij antwoorden niet.

Welke uitwerking moet eene vervolging, als deze, welke wij ondergaan, op den gewonen mensch te weeg brengen?

De proef is zwaar; want de geest is wel gewillig, maar het vleesch is zwak: en niemand is ter alle ure wijs.

Wanneer wij, vervolgden, dan ook eens het ongeluk hadden de breidels onzer driften te laten schieten, en, blakende van toorn, onze pen in gal en alsem te doopen: zou er dan niemand in dit rijk gevonden worden, dien het in de gedachte kwam te zeggen tot onzen staatsman: *dat is het werk van uwe Excellentie?* Wij vragen slechts, wij antwoorden niet.

En wat zullen die *geauthoriseerde* en *geïnviteerde* stedelijke en plaatselijke besturen doen? Zullen zij, die nimmer leed van ons verduurden, maar die wij steeds volijverig ter dienste stonden, zich laten gebruiken als roeden, met welke wij zouden moeten worden gekastijd?

Zullen zij, zonder eenige vijandschap in het hart, zich laten bewegen, om, bloot werktuigelijk, ter heervaart tegen ons op te trekken, om onze kleine bezitting te helpen sloopen?

Neen! dat verwachten wij van hen niet: maar vleijen ons, dat zij niet onopgemerkt zullen laten, dat de Heer Staatsraad Gouverneur (en zeer wijselijk) niet *gelast*, noch *bevolen*, maar slechts *geauthoriseerd* en *geïnviteerd* heeft; en dat zij, behoudens allen eerbied voor dezen hoogen Ambtenaar, die *authorisatie* ongebruikt, die *invitatie* onopgevolgd kunnen laten.

En hiertoe zelf de aanleiding te geven is dat wel staatkundig?

Wij willen in dit teedere onderwerp niet dieper doordringen: en hebben waarschijnlijk ook reeds genoeg gezegd, om anderen in staat te stellen, tot het bepalen der staatkundige waarde van dit Besluit.

En zoo beslisse dan elk weldenkende, of dit overwogene Besluit, al dan niet als eene eerzuil voor het Bestuur van onzen geachten Heer Staatsraad Gouverneur kan worden geroemd; of zijne raadslieden Zijn Hoog Ed. eene wezenlijke dienst hebben bewezen, door dit Besluit te doen geboren worden.

(*Ons Besluit in een volgend Nommer*).

## Het Journal de la Haye.

Met weerzin vatten wij de pen op, ter aanduiding van eene handelwijze, zoo erbarmelijk in ons oog, dat wij, indien men er mede voortgaat, dezelve, stilzwijgend, aan het oordeel onzer lezers zullen moeten overlaten.

Den 6den dezer maand had het *Journal de la Haye* een artikel geleverd, waarin het zich poogde te zuiveren van de beschuldiging, dat het de partij van het absolutismus voorstond. Het rigtte dit artikel tegen *sommige bladen*, tegen *zijne tegensprekers*, zonder die te noemen, doch waarmede wij waarschijnlijk werden bedoeld. Wij antwoordden daarop in ons nommer van den 12den. Wij zeiden: „Wij zijn gewoon goede trouw te onderstellen, waar zij mogelijk is, en zouden dus, waren de woorden van het *Journal* tegen ons gerigt, zijne aanhaling: *de spraak werd den mensch gegeven om zijne gedachten te vermommen*, NIET op hetzelve willen toepassen." Het *Journal*, in zijn nommer van den 15den, op ons antwoord (meenen wij) replicerende, en weder van *een dagblad* sprekende (indien het soms een ander bedoelt dan de *Arnhemsche Courant*, kan het onze tegenwoordige woorden als niet geschreven beschouwen) begint met te zeggen, dat wij „niet te vreden met de opregtheid der meeningen, welke het uitgedrukt had, in twijfel te trekken" — enz. Men zie, hoe dit past op onze boven aangehaalde woorden. Misschien was het *Journal* gebelgd, dat wij zijn voorbeeld niet volgen wilden.

„Het dagblad, waarover wij spreken," vervolgt nu het *Journal de la Haye*, „vraagt ons eene cathegorische verklaring van onze innige gedachten aangaande het karakter van dezen of genen prins, van dezen of genen souverein." Wij meenen geen grooter bewijs van opregtheid te kunnen geven, dan door telkens de woorden, welke wij wederleggen, letterlijk aan te halen; waarom doet het *Journal* niet eveneens? Zoo doende wordt kwade trouw en onwaarheid moeijelijk. Wel verre van het *Journal de la Haye* zijne innige gedachten aangaande het karakter van dezen of genen prins, van dezen of genen souverein te vragen, hebben wij het niets gevraagd wat daarnaar zweemt. Wij tarten het onze woorden aan te halen; en voorts te antwoorden op de vragen, die wij het wèl deden, doch waarop het alle antwoord schuldig bleef.

Ten einde de verwarring van denkbeelden, waarover het klaagde, te helpen tegengaan, noodigden wij het *Journal* uit, om zelf eene omschrijving of verklaring van zijne woorden te geven. Het had gezegd: „De volstrekte magt (*le pouvoir absolu*) of, als men liever wil, het absolutismus, gelijk de schrijver van *de geest der wetten* dit heeft omschreven, is geenszins de grondslag van onze beginselen, in staatkunde niet meer dan in elk ander opzigt." Wij verzochten het *Journal*, die omschrijving aan te halen, ten einde iedereen weten kon wat het bedoelde. Waarom voldeed het niet aan onze uitnoodiging? Men behoort toch te weten, waarover men eigenlijk redetwist. Of zou MONTESQUIEU soms geene omschrijving van de volstrekte magt (*le pouvoir absolu*) hebben gegeven?

Daar het *Journal* verder, doorgaande, met zijne gehechtheid aan *de ware beginselen van vrijheid en onafhankelijkheid* [illegible] had geschermd, zeiden wij, het gaarne te willen begrijpen en opregtelijk zijne meening te toetsen. Wij noodigden het dus uit, duidelijk aan

zijne tegensprekers te zeggen, wat het door *ware beginselen van vrijheid en onafhankelijkheid der volken* verstond. — Misschien," voegden wij daarbij, — zijn wij het dan wel omtrent die beginselen eens, en was het slechts uit verblindheid, dat zij niet inzagen, hoe vrij en onafhankelijk *Frankrijk* was onder KAREL X en zijne Jezuiten; hoe vrij en onafhankelijk *Portugal* onder den menschlievenden don MIGUEL; hoe vrij en onafhankelijk, om niet ver af te gaan, *Hanover*, wiens grondwet de vorst, die dezelve bij zijne troonsbestijging *moest bezweren*, eigenmagtig in overweging neemt." Wat antwoordt het *Journal* hierop? Geen woord. Darft het zijne beginselen niet bloot leggen? of acht het zulks te *liberaal?* Maar waarom dan nu, na te hebben geweigerd zijne innige gedachten aangaande het karakter van dezen of genen vorst, (waartoe wij het, gelijk wij zeiden, in geenen deele uitnoodigden) bekend te maken, aangemerkt: zoo doende zouden wij *de hooge discussie van beginselen, waarin wij getreden zijn*, laten varen? Wel verre van te verlangen dat het *Journal* die hooge discussie *varen late*, vorderen wij het op dezelve, *aan te vangen*. Wij vroegen het, en herhalen onze vraag: welke zijn die beginselen, wat verstaat gij door die beginselen? *Daarop* antwoorde het, en late [illegible] woorden, ieder schrijver die zich acht, vermijden moet, ter zijde; gelijk wij zulks doen.

"Wij verdedigden immer" had het *Journal* gezegd, "de vrijheid en onafhankelijkheid der volken." Wij vroegen het dus naar zijne nota's tegen *Oostenrijk* en *Pruissen* en *Rusland* (wegens de gewelddadige verdeeling van *Polen*); tegen *Sardinië* (wegens *Genua*); tegen den Koning van *Pruissen*, die zijn volk eene constitutie beloofde en niet gaf; tegen den hertog van CUMBERLAND, die eenen troon, door eene grondwet omsingeld, bestijgende, die grondwet niet bezwoer. Wat antwoordt hierop het *Journal de la Haye*? Niets.

"Tegenover de werken en handelingen van sommige gouvernementen van nieuweren datum," zeide het, "plaatsen wij de werken en handelingen van andere gouvernementen." Wij vroegen: Hoe kunt gij dit naar waarheid doen? Gij weet niet, wat er al in die andere gouvernementen voorvalt. Daar ligt de pers aan banden; daar heeft men slechts vrijheid om het gouvernement te verheffen; daar versmacht de oog, die het wagen dorst vrijelijk te spreken, in *carceri durissimi*, of bevriest in *Siberië*. Wat antwoordt hierop het *Journal de la Haye*? Niets.

Nu zegt het weder: "wat wij nuttig achten tot bevordering der beschaving, en geschikt om de hooge zending van ieder gouvernement te doen waarderen, is de trap van zedelijke en materiële welvaart van elk volk te doen blijken, de trap der betrekkelijke vrijheid, welke het geniet, en buiten welke er niets anders zijn zou dan verwarring, regeringloosheid en puinen." — Ten dien aanzien herhalen wij, vooreerst onze vraag: hoe kunt gij oordeelen over de zedelijke en materiële welvaart van een volk, hetwelk geene vrije drukpers bezit? Hoe kunt gij met juistheid dien trap doen blijken? — Ten tweede, meent gij, dat, buiten die zoogenaamde vrijheid, welke in *Oostenrijk*, in *Pruissen*, in *Sardinië* bestaat, meent gij, dat, met vrijheid van drukpers bij voorbeeld, gelijk die bij ons gevonden wordt, in die landen niets anders zijn zou dan verwarring, regeringloosheid en puinen? Wees zoo goed ons *die* vragen te beantwoorden.

Het *Journal de la Haye* had gevraagd, of het *hosanna* moest zingen ter eere der gouvernementen van *Spanje* en *Portugal*? Daarop antwoordden wij slechts: neen. Wij hadden kunnen aanmerken, waarom men ons zoodanige vraag deed? Nimmer toch hadden wij zulks begeerd; nimmer hadden wij zelven loftuitingen op die gouvernementen gehouden. In stede van ons onze gedane vragen te beantwoorden, werpt het *Journal* zich nu weder op dat terrein, en begint van nieuws over den tegenwoordigen staat van *Portugal* en *Spanje* te declameren. Het zegt: "Vermits men ons met zoo veel liefde spreekt van het constitutionele *Spanje* en het herleefde *Portugal* —". Deze woorden zal het *Journal* toch niet op ons of eenig Nederlandsch blad willen toepassen? Wij althans tarten het, te zeggen, waar wij *met zoo veel liefde* van die landen hebben gesproken? Wij behoeven de tegenwoordige regeringen van *Portugal* en *Spanje*, (die men evenwel niet met billijkheid beoordeelen kan, want zij zijn niet gevestigd) niet te verdedigen; immers wij roemen die niet, wij halen die niet telkens aan. Maar het *Journal de la Haye*, dat partij kiest voor don CARLOS en don MIGUEL, [illegible] dat deze prinsen geschikt zijn en geregtigd om die landen [illegible] *Journal de la Haye*, geene persoonlijkheden, gelijk [illegible] deeld, [illegible] meen bekende dienaren van don MIGUEL [illegible]

Het *Journal de la Haye*, eindelijk, verwees zijne tegensprekers naar hetgeen bij vreemde volkeren voorvalt, opdat zij de eenige ware beginselen van alle staatsinrigting leeren. Wij vroegen, welke vreemde volken het bedoelde? Wij vragen: waar moeten Nederlanders lessen van staatkunde halen? In *Rusland*, in *Pruissen*, in *Oostenrijk*, in *Sardinië*, waar de pers aan banden ligt, waar de vorst *de genade heeft* zijne onderdanen te bevelen wat hem best toeschijnt? Schoone school voor vrijheid! meenden wij; schoone school voor *Nederland!* Wij besloten met eene aanhaling uit DE GROOT: *Insitum colere principes, sed Belgae leges supra putant*, en vroegen het *Journal* of het dacht, dat de kinderen dergenen, van wie de geschiedschrijver zulks zeide, veranderd waren? Wat antwoordt het *Journal de la Haye* op dit alles? Niets.

## *Correspondentie.*

Het ingezonden stuk: *Waar moet het met Oud-Nederland heen?* wil de Redactie gaarne, ook wel [illegible] naam plaatsen; zij noodigt evenwel den geachten inzender [illegible] nader bij haar bekend te maken; men kan altijd op de g[illegible]cretie rekenen.

— Het artikel betrekkelijk den Gouverneur van Gelderland is te scherp om door ons te worden opgenomen.

## Waterhoogte te Arnhem.

Den 1 Oct. 1 El 3 Palm 2 Duim; gewassen 0 Duim gevallen 2 D.
Den 18 Oct. 1 El 2 Palm 9 Duim; gewassen 0 Duim gevallen 3 D.

## *Advertentiën.*



Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.